

in pobožne molitve. Tišina vlada med množico, sliši se samo bobnenje težke grude, in zdaj in zdaj tužen vzdih, zatajeno ihtenje, polizgovorjena molitev — — —

Na zapadu poljubava solnce vrh gore, rdeči bele oblačke in pošilja zadnje žarke trudni zemlji. Vedno niže in niže pada, samo še z enim žarkom gleda na žalost na pokopališču, nato pa zatone, kakor zatone človeško življenje ...

Bogumil Gorenjko.

Mladi zvezdoznanec.

Površje lune. Zvezde se nam vidijo kot večje ali manjše, bolj ali manj svetle točke. Solnce vidimo kot bliščečo ploskev, v katero človeško oko ne more gledati. Luna pa nam dopušča s svojo milo svetlobo, da si jo moremo natančneje ogledati. Luna ni povsod enakomerno razsvetljena. Proste oči ti pokažejo na luni temne lise in svetle kraje. To njeno podobo si je razlagala ljudska domišljija različno. Odtod toliko pravljič o luni, n. pr. o kovaču, ki je bil dejan v luno i. dr. S prostim očesom vidimo tudi, zlasti ko je luna še ozek srp, da je zunanji rob lune ostro in lepo zaokrožen, notranji rob pa ni tako lepo začrtan, ampak kakor nazobčan in natrgan. Daljnogled nam pokaže, da so temne lise velike ravnine, svetli deli luninega površja pa gorovja.

Velike ravnine na luni se imenujejo v zvezdoznanstvu morja in leže največ na njeni severni polovici. Gorovje na luni se močno razlikuje od zemeljskega gorovja. Na zemlji se velika gorstva raztezajo navadno po dolžini, na luni so pa gorovja kolobarji, vrhovi gora so razvrščeni v krogu, gorovje je kolobarčasto! Gore so silno strme in visoke, dosegajo višino zemeljskih gora. Razen velikih gorovij so na luni tudi manjše višave z globoko okroglo jamo v sredi, imenujejo se žrela in so podobne našim ognjenikom. Slednjič so na luni dolge, ozke in globoke zaseke, jarki in žlebovi. Slika 1. na 3. prilogi kaže fotografijo polne lune, kakor so jo fotografirali s pomočjo daljnogleda. Tu dobro opazite temnejše lise (ravnine) in svetlejše oddelke (gorovja). Slika 2. predočuje luno v prvem krajcu. Slika nam jasno kaže, kakšna so gorovja na luni. Videti je mnogo kolobarjev, večjih in manjših; to so razna gorovja in žrela.

Kako je na luni? Izvedeti boste želeli, ali je na luni kaj prijetno, in kaj nam pove zvezdoznanstvo o razmerah na luni. Na luni ni nič kaj prijetno. Luna nima zraka in tudi ne vode. Dan na luni traja skoro 15 naših dni, noč pa tudi toliko časa. Več kot sedem dni rabi solnce, da se povzpne od vzhoda do opoldanske višine in prav toliko časa se nagiba od poldneva do zahoda. To si boste lahko sami razložili, ako opazujete, koliko časa je razsvetljen kak kraj na luni. N. pr. tisti rob lune, ki se prvi prikaže po mlaju, je po mlaju v svetlobi toliko časa, da po polni luni začne luna pojemati. Dan na luni je silno svetel in vroč. Toplina na luni, kjer jo obseva solnce, je tako strašna, da bi

moralo vse zgoreti in da kamenje žari. Le najbolj vroče zemeljske puščave bi se nekoliko mogle primerjati z luno. Lunina noč pa je tako mrzla, da bi moralo vse oledeniti. Na luni torej ni mogoče življenje, kakor je na zemlji. Tam ni rastlinstva, ni živali. Vsa luna je izgorelo, mrtvo in pusto kamenje.

Kako se vidi nebo z lune? Nebo je ondi tudi podnevu temno. Poleg solnca se vidijo zvezde. Lunine noči razsvetlujejo zemljo. Kakor imamo mi na zemlji lunine premene, tako bi imeli na luni zemeljske premene. Pa vse je nasprotno. Ko imamo mi lunin mlaj, bi imeli na luni polno zemljo, ko je pa pri nas polna luna, ima luna zemeljski mlaj itd. Zemlja za lunino plat, ki je proti nam obrnjena, nikoli ne zahaja, ampak skoro nepremično stoji na istem mestu. Zemlja sveti luni z večjo svetlobo kakor luna nam. Z lune bi se videla naša morja kot temne lise, suha zemlja pa kot svetli kosi. Naši oblaki bi se videli z lune še posebno svetli.

Jos. Dostal.

Naloga.

(Priročil „Internus“.)

Ako zbirate črke v enakem smislu, kot teka veverica od veje do veje, ter ne preskočite nobene predalca razun na koncu veje, ker je dovoljeno presko-

čiti na sosedno vejo, — dobite slavospev, ki je najprimernejši božičnemu drevesu. Rešitev naloge je odvisna od začetne črke.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)

Novi listi in knjige.

1. *Družba sv. Mohorja* je letos izdala te-le knjige: 1. Marija v zarji zlati. — 2. Sveta maša. Molitvenik. — 3. Podobe iz misijonskih dežel. I. zvezek. — 3. Pisana mati. Povest. — 5. Slovenske večernice. 63. zvezek. — 6. Koledar za leto 1910. — Navzgor — navzdol. Povest, (kot zamena za molitvenik). Zares, velik dar za tako majhen prispevek! Posebno bo ustrezno slovenskemu ljudstvu s krasno opremljeno knjigo „Marija v zarji slave“ in „Podobe iz misijonskih dežel“. Tudi razlaga svete maše bo brez dvojbe veliko koristila.

2. *Fr. Marolt*. Nagrobnice. Drugi, premenjeni natis. Z dovoljenjem preč. kn. šk. ordinariata. V Ljubljani 1909. Izdala in založila Katoliška Bukvarna. Cena lično vez. K 2-40. V jako prikladni žepni obliki nudi ta zbirka najboljše in najlepše žalostinke, starejše in nove, ki se pojejo ob pogrebih in na grobeh. Poskrbljeno je v tej res praktični zbirki za oboje: za lepo in primerno besedilo in za najboljše napeve priznanih skladateljev.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsakega meseca in stoji s priložo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h. Uredništvo in upravnništvo Sv. Petra cesta št. 78 v Ljubljani.

Izdaje društvo „Pripravniški dom“. — Urejuje Ant. Kržič. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.